

I. CRÒNICA LEGISLATIVA

I.1. *Catalunya*

per Joan R. SOLÉ I DURANY

Professor de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya i col·laborador a la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya

Departament d'Ensenyament

Pel que fa a l'àmbit de competències d'aquest Departament, l'Ordre de 27 de desembre de 1983 (*DOG*, núm. 407, de 15 de febrer), aprova, amb caràcter experimental, els programes de llengua catalana que hauran de regir en la formació permanent d'adults en el nivell d'E.G.B. A l'Ordre de 21 de novembre de 1984 (*DOG*, núm. 499, de 31 de desembre de 1984), s'aproven programes d'investigació i experimentació, i s'assignen ajuts econòmics per a la seva posada en marxa, entre d'altres àmbits, en relació amb la introducció de noves metodologies de l'ensenyament de català en àrees sociolingüístiques específiques i en relació amb l'alfabetització d'adults en llengua catalana. Recordem que la fixació dels criteris prioritaris dels programes d'investigació i experimentació educatives, i la convocatòria del concurs públic per a la selecció d'aquests programes i la seva adjudicació als centres docents, van ser anunciats per l'Ordre de 25 d'agost de 1983 (vegeu les *Notes* corresponents al núm. 3).

Els recentment aprovats estatuts de les tres universitats catalanes inclouen sengles articles referents a llur règim lingüístic. A continuació reproduïm aquestes disposicions per ordre cronològic. L'article 4 dels Estatuts de la Universitat Autònoma de Barcelona, aprovats per Decret 37/1985, de 18 de gener (*DOG*, núm. 515, de 22 de febrer), diu el següent:

«1. La llengua pròpia i oficial de la Universitat Autònoma de Barcelona és la llengua catalana; la llengua castellana, llengua oficial de l'Estat, serà també llengua oficial de la Universitat.

»2. La Universitat Autònoma de Barcelona potenciarà el ple ús de la llengua catalana en tots els àmbits de la seva activitat, docent i no docent. Es respectarà el dret de tots els membres de la comunitat universitària d'utilitzar qualsevol de les dues llengües.

»3. La Universitat Autònoma de Barcelona dedicarà una especial atenció a l'estudi i conreu de la llengua i cultura catalanes i acollirà, en recíproca convivència, les dels altres pobles de l'Estat espanyol.»

L'article 4 dels Estatuts de la Universitat de Barcelona, aprovats per Decret 217/1985, d'1 de juliol (DOG, núm. 577, de 19 d'agost), diu el següent:

«1. El català és la llengua oficial de la Universitat de Barcelona. Hi són llengües d'ús la catalana i la castellana, ambdues declarades oficials a Catalunya per la Constitució espanyola i l'Estatut de Catalunya.

»2. Tots els membres de la comunitat universitària s'expressaran en la llengua d'ús de llur elecció i aquest dret els serà sempre respectat.

»3. La Universitat de Barcelona desenvoluparà una adequada tasca de foment de la llengua catalana en els terrenys investigador, docent i administratiu.

»4. En les diferents facetes de la seva actuació, la Universitat de Barcelona resta oberta a les llengües i cultures que són objecte del seu estudi o de les seves relacions externes i intercanvis.

»5. La Universitat de Barcelona fomentarà el coneixement i l'estudi de la llengua i de la cultura catalanes en d'altres universitats, d'acord amb llurs òrgans de govern.»

Els Estatuts de la Universitat Politècnica de Catalunya, aprovats per Decret 232/1985, de 4 de juliol (DOG, núm. 580, de 26 d'agost) recullen en llur Títol Preliminar dos articles que fan referència a la llengua catalana. Així, l'article 6è. diu: «La Universitat Politècnica de Catalunya és un centre creador i difusor de cultura, com a via indispensable per a la consecució d'una societat més justa. Posarà especial atenció en el foment de la cultura i la llengua catalana, especialment en els seus actes científics i tècnics, en l'esperit d'universalitat consubstancial al concepte d'Universitat.» I l'article 8è. afegeix: «El català és la llengua pròpia de la Universitat Politècnica de Catalunya que el farà vehicle d'expressió normal. La Universitat Politècnica de Catalunya acollirà la llengua castellana, en recíproca convivència amb la catalana, en igualtat de drets per a tots els membres de la comunitat universitària, sobre la base del respecte a la llibertat d'expressar-se en cada cas en la llengua que prefereixin.»

Pel que fa a la jurisprudència que incideix en la legislació que comentem en aquestes *Cròniques*, cal lamentar la Sentència de la Sala 2a. del contenciós administratiu de l'Audiència Territorial de Barcelona, relativa al recurs número 1325/83, per la qual es declara la nul·litat dels preceptes següents del Decret 362/1983, citat a les *Notes* corresponents al núm. 3, que considera

contraris a dret: apartat 1r. de l'art. 2; apartats 1r. i 2n. de l'art. 4; art. 9 que, després de la seva nova redacció per Decret 576/1983 (vegeu *Notes* corresponents al núm. 4), ha passat a ser l'apartat primer del mateix article 9; apartats 1, 2, primer paràgraf de l'apartat 4 i primer paràgraf de l'apartat 5 de l'art. 13 i la disposició transitòria primera. Així mateix aquesta sentència declara la nul·litat, per ser contraris a dret, dels preceptes següents de l'Ordre del Departament d'Ensenyament de 8 de setembre de 1983, citada a les *Notes* corresponents al núm. 3: art. 2; apartat 2 de l'art. 3; art. 6, íntegrament; art. 10, íntegrament, i la Disposició Transitòria 3a. La sentència ve, doncs, a declarar el dret de rebre l'ensenyament totalment en castellà amb llibres en el mateix idioma i en totes les assignatures excepte la de llengua catalana, deixant sense efecte les disposicions que estableixen l'obligatorietat d'impartir d'altres àrees en llengua catalana. El Departament d'Ensenyament ha interposat recurs d'apel·lació contra aquesta sentència davant del Tribunal Suprem. La interposició d'aquest recurs comporta la suspensió de la sentència citada. El Decret i l'Ordre impugnats són, doncs, plenament vigents.

Pel que fa a les Ordres en què es convoquen concursos de trasllat i d'altres que apareixen en el *DOG*, núm. 498, de 28 de desembre de 1984, hi figuren diverses disposicions que estableixen el compromís d'aprendre el català, o la necessitat de saber-lo prèviament, segons els casos. En altres convocatòries posteriors apareixen clàusules similars. Així, en el *DOG*, núm. 530, de 19 d'abril de 1985, en l'Ordre de 28 de març per la qual es convoca concurs-oposició per a la provisió de 1.550 places de Professors d'Educació General Bàsica existents a Catalunya, i en la de 29 de març per la qual es convoquen proves per a la provisió de 374 places de Professors agregats de Batxillerat a Catalunya, s'estableix, en el primer cas, una prova específica de coneixement de la llengua i cultura catalanes, i en el segon la comprensió i expressió oral i escrita com a condició que han de reunir els aspirants, que poden acreditar documentalment o mitjançant una prova. Per al cas de les places de Professors d'Educació General Bàsica, l'articulat que preveu la prova específica de llengua i cultura catalanes es desenvolupa de forma idèntica a la de la convocatòria anterior de 16 de març de 1984 i, per tant, tampoc no es diu res de l'obligació de participar en el concurs general de trasllats per a aquells qui no superin la prova específica (vegeu les *Notes* corresponents al núm. 4). Pel que fa a les places citades de Professors agregats de Batxillerat a Catalunya, vegeu les bases 2.1.8; 6.8.2 *in fine*; 8.4; 10.6 i 11.2 lletra i. En les convocatòries publicades en el *DOG*, núm. 543, de 29 de maig de 1985, i en el núm. 548, de 10 de juny (dotze Ordres en el primer i una en el segon), s'estableix una avaluació de la comprensió i expressió oral i escrita de la llengua catalana anàloga a la de l'alludida convocatòria de places de Professors agregats de Batxillerat. Dues de les Ordres del primer diari oficial citat contenien sengles errades que afectaven precisament la regulació del procés d'avaluació del coneixement de la llengua pròpia de Catalunya. La seva correcció apareix en el *DOG*, núm. 558, de 5 de juliol. Encara, a

l'Ordre de 17 de juny de 1985 (*DOG*, núm. 571, d'agost), per la qual es convoca concurs de mèrits entre membres del Cos de Directors Escolars per a la provisió de les vacants existents en centres d'E.G.B. a Catalunya, s'hi diu que els Directors sol·licitants que provinguin de places no pertanyents a Catalunya hauran d'adjuntar a la seva instància una fotocòpia de la titulació que els capacita per a l'ensenyament del català d'acord amb l'Ordre de 10 de setembre de 1980 (*DOG* de 17 de setembre), o presentar una declaració en la qual es comprometin a obtenir l'esmentada capacitat en el termini de quatre anys (art. 2).

L'Ordre de 10 de juny de 1985 (*DOG*, núm. 568, de 29 de juliol), modifica ampliant-les les hores setmanals de classe de l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes als diversos cursos i modalitats del Batxillerat. En aquest nivell, doncs, queda modificada l'Ordre de 10 de setembre de 1980 (*DOG*, núm. 83, de 17 de setembre).

Departament de Cultura

Pel que fa a aquest Departament, són diverses les disposicions a citar per la seva referència a la llengua. En primer lloc anotem l'Ordre de 30 de gener de 1985 (*DOG*, núm. 514, de 20 de febrer), per la qual es fa pública la convocatòria per a la presentació de projectes de col·laboració entre el Departament de Cultura i les Corporacions locals de Catalunya per a la normalització lingüística per al 1985. Aquesta Ordre considera prioritaris els projectes de creació o manteniment dels anomenats Serveis Municipals de Català, i de consolidació dels Centres de Normalització Lingüística ja existents.

En el camp del suport a les publicacions en català cal citar les disposicions següents. Amb l'Ordre d'1 de febrer de 1985 (*DOG*, núm. 516, de 27 de febrer), s'annexen les bases per a la concessió de suport genèric a la producció editorial en llengua catalana per a l'any 1985. El suport, com en anys anteriors, es materialitza en la compra pel Departament de Cultura de tres-cents exemplars de les obres que es publiquen en llengua catalana, amb les limitacions i els requisits que estableixen les esmentades bases. Per l'Ordre d'1 de febrer de 1985 (*DOG*, núm. 519, de 8 de març), es convoca concurs públic per a la concessió de subvencions a empreses editorials de Catalunya destinades a edicions d'interès cultural, durant l'any 1985. La base 6a. diu que «l'obtenció d'una subvenció de la present convocatòria impossibilitarà la sol·licitud del suport genèric a la producció editorial en llengua catalana per a la mateixa obra subvencionada». Tanmateix la base següent ens diu que per aconseguir la subvenció hom considerarà preferent, entre l'altres: «b) les edicions de llibre català d'interès cultural especial; i e) l'edició en català de traduccions d'obres fonamentals de la literatura universal». Cal que esmentem també la preferència per les traduccions per a l'edició en altres llengües d'obres de literatura catalana (lletra f). El mateix *DOG* publica a continuació l'Ordre de 5 de febrer, per la qual es convoca concurs públic per a la concessió

de subvencions a persones físiques, destinades a la realització d'estudis sobre temes d'interès cultural, la qual, en la base 1a. de les que annexa, estableix que podran optar a les subvencions les persones físiques, a títol individual o col·lectiu, que projectin la realització de treballs, amb el compromís d'editar, que consisteixin, entre d'altres, en a) traduccions d'obres fonamentals de la literatura universal al català.

Quant al foment del cinema i el vídeo en català, cal citar les disposicions següents. Mitjançant l'Ordre de 5 de març de 1985 (*DOG*, núm. 525, de 29 de març), es convoquen els premis de Cinematografia de la Generalitat de Catalunya corresponents a l'any 1985, la major part dels quals està relacionada amb el rodatge i distribució d'obres cinematogràfiques en català. Per l'Ordre de 18 de març de 1985 (*DOG*, núm. 531, de 24 d'abril), es convoca concurs públic per subvencionar el doblatge al català de les produccions cinematogràfiques. Aquesta convocatòria té com a objecte possibilitar que el major nombre de produccions cinematogràfiques puguin ser exhibides en català (base 1a.). En idèntic sentit el mateix *DOG* publica l'Ordre d'idèntica data que l'anterior, per la qual es convoca concurs públic a la concessió de subvencions per facilitar la doble versió de les produccions cinematogràfiques i videogràfiques realitzades a Catalunya. Les bases que s'annexen a les dues Ordres citades darrerament estableixen que les empreses i productores adjudicatàries de les subvencions es comprometen a estrenar la versió catalana de les pel·lícules per a les quals hagin obtingut la subvenció un mes abans que la castellana, i a mantenir-la durant aquest període, passat el qual podran disposar lliurement de les dues versions al seu criteri, i per a les produccions videogràfiques s'exigeix el compromís de comercialitzar la versió catalana dels videogrames subvencionats un mes abans que la castellana, així com a fer la publicitat i les caràtules de les còpies en les respectives llengües de cada versió. La base 11a. de la darrera ordre citada diu que «l'incompliment per l'empresa adjudicatària de les obligacions establertes en les presents bases comportarà la desestimació pel Departament de Cultura de qualsevol futura sol·licitud de la subvenció».

Dintre de l'àmbit d'aquest mateix Departament cal citar encara l'Ordre de 8 de febrer de 1985 (*DOG*, núm. 515, de 22 de febrer), per la qual es convoquen els IV Premis de Literatura Catalana de la Generalitat de Catalunya, l'Ordre de 21 de juny de 1985 (*DOG*, núm. 567, de 26 d'agost), per la qual es convoquen els Premis Nacionals de Teatre i Dansa 1985, i l'Ordre de 25 de juny de 1985, al mateix *DOG*, per la qual s'aproven les bases per a la concessió de suport genèric per a la producció fonogràfica a Catalunya per a l'any 1985. Totes tres Ordres premien, i fomenten, doncs, l'ús del català en el camp respectiu.

Altres departaments

Observem que en general es vetlla pel foment i protecció de la llengua catalana en aquelles activitats discrecionals de l'administració autonòmica

consistents en ajuts econòmics per a la recerca. Així per exemple les bases de la convocatòria de premis CIRIT 84-85 per fomentar l'esperit científic entre la joventut estableixen que els treballs s'han de presentar escrits en català (base núm. 3, annexa a l'Ordre de 26 de novembre de 1984, publicada al *DOG*, núm. 493, de 12 de desembre). També en aquest sentit cal citar el Decret 364/1984, de 4 de desembre (del Departament de Comerç, Consum i Turisme, al *DOG*, núm. 501, de 4 de gener de 1985), pel qual es fixen els criteris de distribució i el procediment per a la concessió de beques a titulats superiors destinades a la realització de treballs d'investigació de mercats i d'accions de promoció comercial com a complement de la seva formació professional, en el qual, entre d'altres requisits que es demanen al sol·licitant de la beca, s'estableix el de conèixer suficientment el català i l'idioma oficial del país on vagi a desenvolupar la seva activitat (art. 2.d).

D'altra banda, l'Institut d'Estudis Autònomic ha convocat unes beques d'investigació sobre autonomies polítiques d'Estats estrangers: en la seva base 1 s'esmenten a títol indicatiu els camps que es consideren més interessants amb vista a la seva concessió, i entre aquests se cita el de l'ordenació d'aspectes lingüístics i culturals. Aquesta convocatòria apareix en l'Ordre d'11 d'abril de 1985, publicada al *DOG*, núm. 530, de 19 d'abril.

Quant al Departament de Justícia, cal anotar que el *DOG*, núm. 513, de 15 de febrer de 1985 ha fet públic que el Tribunal Constitucional, per acte de 24 de gener proppassat, ha acordat de mantenir la suspensió de l'article 3 del Decret 125/1984, de 17 d'abril, impugnat pel Govern de l'Estat en el conflicte positiu de competència a què vam alludir en l'anterior *Crònica*.

Pel que fa al Departament de Governació, cal citar les bases reguladores de la convocatòria del concurs-oposició per a l'accés als cursos selectius d'ingrés a la Policia Autònomic de la Generalitat de Catalunya, amb vista a proveir 230 places, publicades amb l'Ordre de 21 de gener de 1985 (*DOG*, núm. 507, de 25 de gener). La base sisena diu que es considerarà mèrit els coneixements de català, i que llur valoració es farà mitjançant una prova escrita, la qual es puntuarà de 0 a 10 punts. Finalment cal dir que aquest mateix Departament ha fet pública una nova llista dels noms oficials dels municipis de Catalunya (Ordre de 29 de març de 1985, publicada al *DOG*, núm. 530, de 19 d'abril) que recull lleugeres innovacions respecte a la llista anterior de 23 de març de 1984, citada a les *Notes* corresponents al núm. 3. En concret són les següents: adequació a l'aranès (Naut Aran per Alt Aran); esmenes (Rialb per Rialp, Montoliu de Segarra per Montoliu de Cervera); afegitons (Bellmunt d'Urgell per Bellmunt, Calonge de Mar per Calonge, Montmany-Figaró per Montmany, la Nou de Berguedà per la Nou, Sant Pere Sallavinera per Sallavinera, Santa Perpètua de Gaià per Santa Perpètua, Tossa de Mar per Tossa i la Tallada d'Empordà per la Tallada) i creació de nous municipis (Castell-Platja d'Aro i Fígols de les Mines) i entitats locals menors (Fontllonga i Ametlla, dins Camarasa, i Vilamitjana, dins Tremp).